

PARTER

Kärande

Georgien

Ombud: Advokaten Anders Junker-Nilsson och Attorney Ashish Mitter
Gaillard Banifatemi Shelbaya Disputes
22, Rue de Londres
75009 Paris
Frankrike

Svarande

Zaza Okuashvili
Flat 3, Chelsea House
24 Lowndes Street
London SW1X 9JE
Storbritannien

Ombud: Advokaterna Maria Fogdestam Agius och Therese Isaksson samt biträdande
juristen Victoria Ribbnäs
Westerberg & Partners Advokatbyrå AB
Box 3101
103 62 Stockholm

SAKEN

Skiljenämnds behörighet (särskild skiljedom meddelad i Stockholm den 31 augusti
2022, SCC V 2019/058)

HOVRÄTTENS DOMSLUT

- Hovrätten fastställer att skiljenämnden i mål nr V 2019/058 vid Stockholms
Handelskammares Skiljedomsinstitut (SCC) saknar behörighet att pröva tvisten mellan
Zaza Okuashvili och Georgien.
- Zaza Okuashvili ska ersätta Georgiens rättegångskostnad i hovrätten med
316 559,17 USD och 90 675 kr samt ränta på beloppen enligt 6 § räntelagen från
hovrättens dom. I beloppet ingår ombudsarvode med 300 000 USD.

BAKGRUND

Zaza Okuashvili är medborgare i Georgien. Sedan den 22 februari 2011 innehar han även medborgarskap i Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland (Förenade kungariket). Zaza Okuashvili äger flera bolag i Georgien, vilka är verksamma inom olika branscher och grundade före år 2004. Förenade kungariket och Georgien ingick år 1995 ett bilateralt investeringskyddsavtal (Investeringskyddsavtalet). Enligt avtalet har respektive stat åtagit sig att ge vissa garantier till investerare från den andra staten när investeringar görs inom statens territorium. Avtalet innehåller även en tvistlösningsmekanism.

Bakgrunden till skiljeförfarandet utgörs av en tvist mellan Zaza Okuashvili och Georgien, bland annat om det av honom ägda företags LLC OGT (OGT) obetalda skatter. Georgiska myndigheter inledde under år 2018 ett förfarande om tvångsförsäljning för att driva in en utestående skattefordran. Den 22 februari 2019 mottog OGT ett krav på betalning av bolagets samtliga skatter inom sju dagar.

Med stöd av Investeringskyddsavtalet ingav Zaza Okuashvili den 22 mars 2019 en ansökan om utnämmande av en interimistisk skiljeman och om säkerhetsåtgärder baserat på Stockholms Handelskammars skiljedomsinstituts (SCC) regler om interimistiskt skiljeförfarande, mål SCC V 2019/038 (det första interimistiska förfarandet). I förfarandet yrkade Zaza Okuashvili

- *i första hand* att Georgien generellt skulle förhindras ”from transferring to itself title or property and/or selling property owned by [Mr Okuashvili]”, inbegripen egendom indirekt ägd av honom genom olika holdingbolag, och
- *i andra hand* att Georgien skulle förhindras att vidta ytterligare åtgärder för att genomföra kvarstad och tvångsförsäljning.

Den 2 april 2019 ogillade den interimistiska skiljenämnden Zaza Okuashvilis förstahandsyrkande men biföll hans andrahandsyrkande. Enligt de tillämpliga skiljereglerna skulle den första interimistiska skiljedomen upphöra att gälla om Okuashvili inte inledde ett skiljeförfarande inom 30 dagar från den dag då skiljedomen meddelades.

Den 1 maj 2019 påkallade Zaza Okuashvili det skiljeförfarande som är föremål för hovrättens prövning, mål SCC V 2019/58. Zaza Okuashvili yrkade i sak att skiljenämnden skulle förplikta Georgien att utge ersättning till honom för påstådda brott som Georgien begått mot de garantier som finns i Investeringsskyddsavtalet.

Den 15 juli 2019, innan skiljenämnden i det aktuella skiljeförfarandet kunnat tillsättas, ingav Zaza Okuashvili på nytt en begäran om att en interimistisk skiljeman skulle utses. Därigenom inleddes SCC:s andra interimistiska förfarande mellan parterna, mål SCC EA 2019/102, (det andra interimistiska förfarandet). I förfarandet framställde Zaza Okuashvili samma yrkanden som i det första interimistiska förfarandet. Den 19 juli 2019 meddelade skiljenämnden i det andra interimistiska förfarandet en interimistisk skiljedom om säkerhetsåtgärder i vilken Zaza Okuashvilis yrkanden avslogs.

I det i hovrätten aktuella skiljeförfarandet bestred Georgien Zaza Okuashvilis krav och invände att skiljenämnden inte var behörig att pröva tvisten. Enligt vad Georgien gjorde gällande i skiljeförfarandet ingår inte Zaza Okuashvili i den personkrets som omfattas av Georgiens erbjudande till brittiska investerare om att hänskjuta tvister till skiljeförfarande. Georgien har inte heller samtyckt till att Zaza Okuashvili ska kunna påkalla skiljeförfarande mot Georgien. Därtill menade Georgien att tvistelösningsklausulen i Investeringsskyddsavtalet är oförenlig med unionsrätten.

Skiljenämndens majoritet fann i beslut den 31 augusti 2022 benämnt ”Partial Final Award on Jurisdiction and Admissibility” (den överklagade särskilda skiljedomen) att nämnden var behörig att avgöra tvisten. Georgiens invändningar om skiljenämndens bristande behörighet avslogs därmed. En skiljeman var skiljaktig och ansåg att skiljenämnden saknade behörighet.

Den 29 september 2022 inkom Georgien med ansökan om stämning till hovrätten i syfte att få fastställt enligt 2 § lagen (1999:116) om skiljeförfarande (skiljeförfarandelagen) att skiljenämnden saknar behörighet att avgöra tvisten mellan Zaza Okuashvili och Georgien.

Det är mellan parterna ostridigt att skiljeförfarandelagens processuella regler ska tillämpas på tvisten.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Georgien har yrkat att hovrätten ska fastställa att skiljenämnden saknar behörighet att avgöra tvisten.

Zaza Okuashvili har bestritt yrkandet.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER

Georgien

Sammanfattning av talan

Det saknas ett giltigt skiljeavtal mellan parterna i skiljeförfarandet.

Okuashvili ingår inte i den personkrets som omfattas av Georgiens erbjudande att hänskjuta tvister till skiljeförfarande enligt Investeringskyddsavtalet

Zaza Okuashvili har både georgiskt och brittiskt medborgarskap. Personer med medborgarskap i bägge avtalsslutande länder (dvs. Georgien och Förenade kungariket) omfattas inte av Investeringskyddsavtalet. Eftersom Zaza Okuashvili inte omfattas av personkretsen i Investeringskyddsavtalet saknas samtycke från Georgien att underkasta sig skiljeförfarande i relation till Zaza Okuashvili.

För det fall Zaza Okuashvili trots att han har dubbla medborgarskap ingår i personkretsen som omfattas av Investeringskyddsavtalet omfattas han ändå inte av personkretsen som erhåller skydd av Investeringskyddsavtalets bestämmelser

eftersom de investeringar han företagit i Georgien gjordes innan han erhöll medborgarskap i Förenade kungariket.

För det fall Zaza Okuashvili ingår i personkretsen som omfattas av Investerings-skyddsavtalet är han förhindrad att med stöd av avtalet väcka talan mot Georgien eftersom han har en starkare anknytning ("dominant and effective nationality") till Georgien än till Förenade kungariket. Detta eftersom han

- är född i Georgien, studerade där, är gift med en georgisk medborgare och fick barn i Georgien,
- är involverad i georgisk politik,
- fortsatt har sina ekonomiska intressen koncentrerade till Georgien och
- har förvärvat sitt brittiska medborgarskap genom vilseledande uppgifter.

Georgien har i vederbörlig ordning invänt mot skiljenämndens behörighet på denna grund i sitt svar till Okuashvilis påkallelseskraft av den 31 maj 2019 och dess efterföljande inlagor.

Georgien har inte samtyckt till att underkasta parternas tvist till skiljenämnden

För det fall Zaza Okuashvili omfattas av Investerings-skyddsavtalet har Georgien inte samtyckt till att hänskjuta tvister mellan investerare och stat under Investerings-skyddsavtalet till skiljeförfarande under SCC:s regelverk. Georgiens samtycke till tvistelösning under Investerings-skyddsavtalet innefattar endast skiljeförfarande under ICSID-konventionen (International Centre for the Settlement of Investment Disputes Convention). Genom att påkalla skiljeförfarande i enlighet med SCC:s regelverk lämnade Zaza Okuashvili en oren accept, eftersom Zaza Okuashvilis påkallelse av skiljeförfarande skedde på andra villkor än vad som omfattas av Georgiens stående anbud och samtycke.

Zaza Okuashvili saknar möjlighet att åberopa Investerings-skyddsavtalets mest-gynnad-nations-klausul (Most Favoured Nation-klausul; MFN-klausulen) för att kringgå Georgiens avsaknad av samtycke. MFN-klausulen i det bilaterala investerings-skyddsavtalet mellan Georgien och den belgisk-luxemburgiska ekonomiska unionen

(Georgien-BLEU-traktaten) erbjuder inte en förmånligare behandling än artikel 8 i Investeringskyddsavtalet varför MFN-klausulen i Georgien-BLEU-traktaten inte kan ersätta artikel 8 i Investeringskyddsavtalet.

Georgien har i vederbörlig ordning invänt mot skiljenämndens behörighet på denna grund i skrivelse till skiljenämnden av den 29 september 2019 och i efterföljande inlagor.

Twistlösningsmekanismer i Investeringskyddsavtalet som strider mot unionsrätten är ogiltiga

För det fall Zaza Okuashvili omfattas av Investeringskyddsavtalet och Georgien anses ha lämnat sitt samtycke till tvist vid skiljenämnd saknar skiljenämnden ändå behörighet att pröva tvisten eftersom artikel 8 i Investeringskyddsavtalet är oförenlig med Europeiska unionens primärrätt och därför inte kan utgöra grund för ett giltigt skiljeavtal.

Givet Zaza Okuashvilis beslut att påkalla SCC-skiljeförfarande med säte i Stockholm (i motsats till ett skiljeförfarande i enlighet med Georgiens stående erbjudande i Investeringskyddsavtalet om ICSID skiljeförfarande i enlighet med ICSID-konventionen och dess regelverk) ska lagen i det land där förfarandet med stöd av parternas avtal haft sitt säte eller ska ha sitt säte därför tillämpas på skiljeavtalet. Unionsrätten utgör en del av svensk rätt och ska således tillämpas vid fråga om skiljeavtalets giltighet. Eftersom artikel 8 i Investeringskyddsavtalet är oförenlig med Europeiska unionens primärrätt kan den inte utgöra grund för ett giltigt skiljeavtal. Det har därför inte förelegat ett anbud om att pröva tvisten genom skiljeförfarande under SCC:s regelverk. Ett sådant anbud skulle i vart fall vara ogiltigt.

Georgien har i vederbörlig ordning invänt mot skiljenämndens behörighet på denna grund i skrivelse till skiljenämnden av den 29 september 2019 och i efterföljande inlagor.

Zaza Okuashvili

Sammanfattning av talan

Skiljenämnden är behörig att pröva tvisten mellan Zaza Okuashvili och Georgien i enlighet med Investeringskyddsavtalet.

Zaza Okuashvili ingår i den personkrets som omfattas av Investeringskyddsavtalet

Det bestrids att Zaza Okuashvili inte ingår i den personkrets som omfattas av Investeringskyddsavtalet. Zaza Okuashvili uppfyller definitionen av ”national” enligt avtalet. Investeringskyddsavtalet undantar inte medborgare med dubbelt brittiskt och georgiskt medborgarskap från dess tillämpningsområde.

Tidpunkten för Zaza Okuashvilis investeringar i Georgien hindrar inte att han ingår i den personkrets som omfattas av Investeringskyddsavtalet. Investeringskyddsavtalet har inga sådana begränsningar. Det avgörande är att Zaza Okuashvilis talan avser överträdelser av Investeringskyddsavtalet som har skett efter 2011, vid vilken tidpunkt Zaza Okuashvili var brittisk medborgare.

Zaza Okuashvili har inte någon starkare anknytning till Georgien (”dominant and effective nationality”) som kan medföra att han inte ingår i den personkrets som omfattas av Investeringskyddsavtalet.

Under alla förhållanden är Zaza Okuashvilis brittiska nationalitet den dominerande och effektiva med hänsyn till att

- han är bosatt i Storbritannien sedan 15 år, tillbringar större delen av sin tid där och marginell tid i Georgien,
- hans yngste son är född i Storbritannien och samtliga barn bor där,
- han betalar avsevärt mer skatt i Storbritannien än i Georgien,
- han äger fastigheter och bedriver sin affärsverksamhet i Storbritannien,
- han röstar i nationella val i Storbritannien och har inte några politiska uppdrag i Georgien, samt

- han bevakar sitt ägande i georgiska företag från Storbritannien.

Zaza Okuashvili har inte agerat vilseledande eller på annat sätt felat i ansökningsprocessen för sitt brittiska medborgarskap.

Georgien har samtyckt till att Zaza Okuashvili ska kunna påkalla skiljeförfarande mot Georgien administrerat av SCC

Det bestrids att Georgien inte har samtyckt till att hänskjuta tvisten till skiljenämnden. Georgiens samtycke till Investeringsskyddsavtalet omfattar MFN-klausulen och dess tillämpning i enlighet med dess ordalydelse på tvistlösningsmekanismen.

Det bestrids att Zaza Okuashvili lämnat en oren accept. Han har accepterat det erbjudande om skiljeförfarande som Georgien gett andra utländska investerare tillgång till och som han äger rätt att åberopa genom Investeringsskyddsavtalets MFN-klausul.

Det bestrids att detta skulle innebära ett kringgående av någon begränsning i Georgiens samtycke att hänskjuta tvisten till skiljeförfarande. Georgiens samtycke följer av Investeringsskyddsavtalets tvistlösningsklausul så som den förändrats genom tillämpning av MFN-klausulen i samma avtal.

Tvistlösningsklausulen i Georgien-BLEU-traktaten är mer förmånlig då den ger investeraren en valmöjlighet avseende forum och skiljereglemente. Eftersom den inkluderar andra forum än ICSID omfattar den även medborgare med dubbelt medborgarskap, som således kommer i åtnjutande av internationellt investeringsskydd. Detta är klart mer förmånligt för sådana investerare, och således i det enskilda fallet också för Zaza Okuashvili.

Tvistlösningsklausulen är förenlig med unionsrätten

Det bestrids att tvistelösningsklausulen i Investeringsskyddsavtalet är oförenlig med unionsrätten.

Tvistlösningsklausulen i Investeringsskyddsavtalet omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1219/2012 av den 12 december 2012 om införande av övergångsordningar för bilaterala investeringsavtal mellan medlemsstater och tredjeland, EUT L 351, 20.12.2012, p. 40–46 (förordning 1219/2012). Det finns inget beslut från EU-domstolarna som förbjuder tvistlösning mellan stat och investerare i avtal som sluts mellan en medlemsstat och ett tredje land.

Det bestrids att svensk rätt är tillämplig på skiljeavtalet. Investeringsskyddsavtalet är ett internationellt fördrag som regleras av folkrätten. Detta omfattar även tvistlösningsklausulen och skiljeavtal som uppstår i enlighet med denna.

UTVECKLING AV TALAN

Georgien

*Zaza Okuashvili ingår inte i den personkrets som omfattas av
Investeringsskyddsavtalet*

Medborgarskap i de båda avtalsslutande staterna utesluter tillämpning av
Investeringsskyddsavtalet

Definitionen av ”nationals” i artikel 1 (c) Investeringsskyddsavtalet innehåller ingen uppgift om att personer med medborgarskap i de båda avtalsslutande länderna omfattas av avtalets personkrets. Däremot föreskriver artikel 8 i Investeringsskyddsavtalet att parterna i avtalet exklusivt har samtyckt till att hänskjuta investeringstvister till tvistlösningsinstitutet ICSID. Enligt ICSID-konventionen är personer med dubbel nationalitet hindrade att föra talan mot en stat som de är medborgare i. Personer med dubbelt medborgarskap och som är medborgare i den stat som är part i tvisten är undantagna från traktat som hänvisar tvister mellan investerare och stat uteslutande, eller företrädesvis, till ICSID. Att personer med dubbelt georgiskt och brittiskt medborgarskap inte ingår i den personkrets som omfattas av Investeringsskyddsavtalet överensstämmer med förbudet mot dubbelt medborgarskap i georgisk lagstiftning.

Av Investeringskyddsavtalets preambel framgår att syftet med avtalet är att öka förutsättningar för utländska investeringar. Personer med medborgarskap i svarandestaten har tillgång till det skydd som är tillgängligt för inhemska investerare. Exkluderingen av personer med dubbelt georgiskt och brittiskt medborgarskap från personkretsen stämmer således överens med Investeringskyddsavtalets ändamål och syfte.

Tidpunkten för investeringen utesluter tillämpning av Investeringskyddsavtalet

Zaza Okuashvili grundade det första bolaget inom Omega-koncernen år 1987. Han fortsatte sedan att investera i koncernen och uppskattade år 2000 att "Omega's investment in Georgia exceeded several tens of millions of US dollars". År 2004 inledde Georgien brottsutredningar mot fyra bolag inom Omega-koncernen avseende bl.a. skatteflykt. Senare samma år lämnade han Georgien. Han blev medborgare i Storbritannien och Nordirland i februari 2011.

Zaza Okuashvilis investering föregick således hans förvärv av brittiskt medborgarskap och tvisten bottnar i en inhemsk skattetvist mellan en georgisk medborgare och de georgiska skattemyndigheterna.

Zaza Okuashvili anknytning till Georgien utesluter tillämpning av Investeringskyddsavtalet

Den internationella rättsprincipen att en fysisk person endast kan väcka talan mot en stat som han eller hon är medborgare i om staten i fråga tillåter detta eller om personens dominerande och starkare anknytning vad gäller nationalitet är till en annan stat (dominant and effective nationality) är tillämplig på Investeringskyddsavtalet. Bedömningen av Zaza Okuashvilis anknytning ska göras med hänsyn till hela hans liv.

Zaza Okuashvili är född i Georgien. Han studerade i landet, gifte sig med en georgisk medborgare och fick barn i Georgien. Han lämnade Georgien under en pågående utredning av Omega-koncernen, som han äger. Han var aktivt involverad i georgisk politik innan han förvärvade brittiskt medborgarskap och han förblev aktivt involverad

även efter att han blivit brittisk medborgare och efter att han inlett skiljeförfarandet. När han anmälde den aktuella tvisten till georgiska myndigheter verkade han fortfarande vid offentlig tjänst i Georgien. Efter att tvisten inletts fortsatte han att offentligt kommunicera att han skulle förbli engagerad i georgisk politik. Han är en aktiv motståndare till den nuvarande georgiska regeringen. Han har även offentligt uttryckt att han önskar att återvända till Georgien och att han identifierar sig som georgisk medborgare. Hans affärsintressen har alltid varit inriktade på Georgien, även efter att han förvärvat brittiskt medborgarskap. Han äger omfattande egendom i Georgien, reser ofta dit och använder då oftast sitt georgiska pass.

Zaza Okuashvili har inte av sagt sig sitt georgiska medborgarskap, trots att han haft rätt och möjlighet att göra det.

Därtill förvärvade Zaza Okuashvili det brittiska medborgarskapet genom att lämna vilseledande och ofullständiga uppgifter till de brittiska myndigheterna. Han angav bl.a. att han arbetade som konsult och underlät att informera om sina georgiska bolag och sitt ryska medborgarskap.

Georgien har inte samtyckt till att underkasta skiljenämnden parternas tvist

En MFN-klausul är en materiell bestämmelse och påverkar inte traktatets grundläggande ram. MFN-klausulen ger alltså skyddade investerare bättre behandling. Först om en kärande omfattas av traktatets tillämpningsområde kan det bli fråga om att åberopa fördragets materiella skydd, inklusive bestämmelsen om MFN. I de fallen kan en MFN-klausul i princip tillämpas på en tvistlösningsklausul i ett Investeringskyddsavtal. Artikel 8 i Investeringskyddsavtalet föreskriver endast ICSID-skiljeförfarande. MFN-klausulen kan inte ändra detta samtycke från Georgiens sida. Investeringskyddsavtalet är baserat på Förenade kungarikets modelltraktat, som har två alternativa tvistlösningsmekanismer – den föredragna och den alternativa. Det är den förra som har använts i Investeringskyddsavtalet och i den föreskrivs endast ICSID-skiljeförfarande. Om det skulle vara möjligt att byta forum enligt den föredragna versionen, skulle det inte finnas någon skillnad mellan de två versionerna av artikel 8 i modelltraktaten. Skiljenämnder som har tillämpat MFN-klausulen i enlighet med den

brittiska modelltraktaten har bekräftat att den inte kan användas för att importera samtycke.

Twistlösningsmekanismen i Investeringskyddsavtalet strider mot unionsrätten

Den 1 maj 2019 när Zaza Okuashvili påkallade skiljeförfarande var unionsrätten fortfarande tillämplig, eftersom Förenade kungariket då inte hade utträtt ur den Europeiska unionen. Medlemsstaterna i EU måste respektera unionsrätten när de ingår avtal med tredjeland, oavsett avtalets innehåll. Artikel 8 i Investeringskyddsavtalet ger skiljenämnden behörighet att tillämpa unionsrätten. En skiljenämnd som tolkar ett Investeringskyddsavtal inom områden som genomför unionsrätten kan komma att ingripa i EU-institutionernas och medlemsstaternas verksamhet. Detta är inte tillåtet enligt unionsrätten. Förordning nr 1219/2012 skyddar bilaterala investeringsskyddsavtal utanför EU endast med avseende på en specifik fråga; överföring av behörighet i fråga om utländska direktinvesteringar från medlemsstaterna till EU.

Zaza Okuashvili

Zaza Okuashvili ingår i den personkrets som omfattas av Investeringskyddsavtalet

Zaza Okuashvili är en ”national” i Investeringskyddsavtalets mening

Zaza Okuashvili är medborgare i Storbritannien. Enligt artikel 1 (c) Investeringskyddsavtalet är en brittisk ”national” en person som enligt brittisk lagstiftning är medborgare i landet. Artikelns ordalydelse är klar och tydlig. Twistlösningsförfarandet som tillhandahålls genom artikel 8 (ICSID-förfarande) kompletteras med artikel 3 (MFN-klausulen), varigenom personer med medborgarskap i staten där investeringarna har företagits kan erbjudas andra twistlösningsförfaranden än ICSID-förfarandet. Ordalydelsen i artikel 1 (c) motsägs inte heller av Investeringskyddsavtalets syfte och ändamål.

Ordalydelsen i artikel 1 (c) motsägs inte heller av det faktum att georgisk lag förbjuder dubbla medborgarskap. Huruvida Zaza Okuashvili ska definieras som brittiska

medborgare i Investeringskyddsavtalets mening är enbart avhängigt brittisk lag. Hans status som brittisk medborgare påverkas därför inte av det georgiska förbudet mot dubbla medborgarskap. Därutöver beror Zaza Okuashvilis dubbla medborgarskap på att Georgien, i strid mot egen lag, underlåtit att upphäva hans georgiska medborgarskap.

Zaza Okuashvili är således en brittisk ”national” enligt art 1 (c) och omfattas därför av Investeringskyddsavtalet.

Tidpunkten för investeringarna hindrar inte att Zaza Okuashvili ingår i personkretsen för Investeringskyddsavtalet

De traktatsbrott som läggs till grund för Zaza Okuashvilis krav mot Georgien inträffade från år 2013 och framåt, alltså efter det att han blivit brittisk medborgare. Därmed ingår han i personkretsen som omfattas av Investeringskyddsavtalet.

Zaza Okuashvilis anknytning till Storbritannien innebär att Investeringskyddsavtalet är tillämpligt

Investeringskyddsavtalet uppställer inget krav på att investerare ska ha en starkare anknytning (dominant and effective nationality) till något annat land än det inom vilket investeraren har investerat. Under alla omständigheter har Zaza Okuashvili en starkare anknytning till Storbritannien, inte till Georgien (eller någon annan stat). Zaza Okuashvili lämnade Storbritannien år 2004 och bosatte sig där år 2005. Sedan dess har han spenderat större delen av sin tid i Storbritannien. Hans närmaste familj befinner sig i Storbritannien och han äger fastigheter och driver bolag i landet. Hans georgiska bolag driver han från Storbritannien. Basen för hans samtliga affärsverksamheter finns i Storbritannien. Sedan år 2018 har han inga politiska uppdrag i Georgien och han har röstat i tre av de fyra nationella val som hållits i Storbritannien sedan han blev medborgare där. Han förvärvade sitt brittiska medborgarskap år 2011, med vetskap om att han stod att förlora sitt georgiska medborgarskap. Förfarandet genom vilket Zaza Okuashvili förvärvade sitt brittiska medborgarskap var korrekt och i enlighet med medborgarskapsprocessens sedvanliga regler.

Georgien har samtyckt till att Zaza Okuashvili ska kunna påkalla skiljeförfarande mot Georgien administrerat av SCC

Georgien har samtyckt till traktaten som helhet. MFN-klausulen förändrar innebörden i Georgiens erbjudande om skiljeförfarande under Investeringsskyddsavtalet. Georgiens samtycke till tvistlösning innefattar därför inte endast skiljeförfarande under ICSID-konventionen. Det är vedertaget att MFN-klausuler kan tillämpas på tvistlösningsklausuler i ett Investeringsskyddsavtal om parterna så överenskommit. Skiljeförfarande i ett internationellt forum är jämförbart med skiljeförfarande i ett annat och faller inom det lämnade samtycket. En skiljenämnd kan därför grunda sin behörighet på ett annat investeringsskyddsavtals tvistlösningsklausul med stöd av en MFN-klausul. När parterna i ett investeringsskyddsavtal avtalat om att en MFN-klausul ska tillämpas på tvistlösning, ska den överenskommelsen följas av skiljenämnden. När MFN-klausulen hänvisar till samtliga frågor under ett investeringsskyddsavtal omfattar den även tvistlösning. En MFN-klausul som uttryckligen ska tillämpas på tvistlösning ger därmed investeraren rätt att åberopa ett mer förmånligt skiljeforum. MFN-klausulen ska tolkas utifrån sin egen lydelse och sammanhang och ska inte tolkas restriktivt i förhållande till just tvistlösningsklausuler.

Ordalydelsen i artikel 3(3) i det aktuella Investeringsskyddsavtalet är klar och utgör ett uttryckligt förtydligande att mest-gynnad-nations-principen gäller samtliga artiklar i Investeringsskyddsavtalet, alltså även artikel 8 som handlar om tvistlösning. Artikel 3(3) är baserad på en standardklausul i den brittiska modelltraktaten med syfte att göra MFN tillämpligt på tvistlösning.

Parternas överenskommelse måste ges en meningsfull verkan. Andra skiljenämnder har tolkat likalydande bestämmelser på detta sätt.

Den tvistlösningsprocess Georgien har samtyckt till i Investeringsskyddsavtalets artikel 8 är jämförbar med den som återfinns i artikel 10 i Georgien-BLEU-traktaten.

Twistlösningsklausulen är förenlig med unionsrätten

Artikel 8 i Investeringskyddsavtalet är inte oförenlig med EU:s primärrätt. Principerna i EU-domstolens avgörande av den 6 mars 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, den 2 september 2021, Komstroy, C-741/19, EU:C:2021:655 och Yttrande 1/17 EU av den 30 april 2019, ECLI:EU:C:2019:341 är inte tillämpliga på EU-externa avtal. Principerna i dessa avgöranden är begränsade till relationen mellan medlemsstaterna eller gällande folkrättsliga fördrag till vilka EU och medlemsstaterna är parter. Investeringskyddsavtalet omfattas av förordning 1219/2012. Därigenom har klargjorts att avtalet fortsätter att vara gällande. En tillämpning av Investeringskyddsavtalet behöver inte innebära att unionsrätt ska tillämpas.

UTREDNINGEN

Parterna har åberopat skriftlig bevisning. Målet har avgjorts efter huvudförhandling.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Inledning

Målet rör huvudsakligen tre frågor där parterna har olika uppfattningar; *om Zaza Okuashvili* tillhör den personkrets som omfattas av Investeringskyddsavtalet, *om* han kan påkalla skiljeförfarande vid SCC:s skiljedomsinstitut genom att åberopa Investeringskyddsavtalets mest-gynnad-nations-klausul (MFN-klausul) tillsammans med twistlösningsklausulen i Georgien-BLEU-traktaten, som är ett annat av Georgiens investeringsskyddsavtal *och om* twistlösningsklausulen i Investeringskyddsavtalet strider mot unionsrätten. Hovrätten väljer att först ta ställning till frågan om skiljenämndens behörighet att avgöra tvisten kan grundas på Investeringskyddsavtalets MFN-klausul, men inleder med en redogörelse för de rättsliga utgångspunkterna för prövningen.

Rättsliga utgångspunkter

Hovrättens prövning av skiljenämndens behörighet

Enligt 2 § skiljeförfarandelagen får skiljemän pröva sin egen behörighet att avgöra en tvist. Skiljenämndens beslut i fråga om sin behörighet kan på talan av part bli föremål för domstolsprövning (andra stycket samma bestämmelse). Bestämmelsen i 2 § skiljeförfarandelagen innebär att domstolens prövning kan omfatta samtliga frågor som avser skiljenämndens behörighet, såsom parternas skiljebundenhet, tvistefrågas skiljedomsmissighet och förekomsten av processhinder (se NJA 2016 s. 264, p. 15, 16, 18 och 21).

Det kan i och för sig finnas fall då en skiljenämnd, på grund av sin insyn i både skiljeavtalet och tvisten som helhet kan ha bäst förutsättningar att avgöra behörighetsfrågor (jfr NJA 2019 s. 171 och Svea hovrätts dom den 10 november 2022 i mål nr T 731-20). Så kan det t.ex. förhålla sig om skiljenämnden haft ett material som inte i dess helhet varit tillgängligt för domstolen (jfr NJA 2003 s. 379). Sådana hänsyn gör sig emellertid inte gällande i förevarande fall, där frågan om skiljenämndens behörighet i första hand är en rättsfråga.

Inte heller finns i vare sig förarbetena till skiljeförfarandelagen eller praxis stöd för att utgångspunkten för hovrättens prövning – i en situation som den som är aktuell i det här målet – bör vara att skiljenämndens tolkning och bevisvärdering är riktig och att hovrättens prövning av skiljenämndens behörighet därmed skulle vara mindre omfattande. Hovrätten har därför som utgångspunkt att göra en självständig prövning av frågan om skiljenämndens behörighet.

Det är Zaza Okuashvili, i sin egenskap av part som påkallat skiljeförfarande, som har bevisbördan för de omständigheter som konstituerar skiljenämndens behörighet. Att skiljenämnden funnit sig vara behörig att pröva tvisten innebär inte någon förändring av bevisbördans placering. Även vid hovrättens prövning av skiljenämndens beslut om dess behörighet är det alltså Zaza Okuashvili som har bevisbördan för de omständigheter som grundar skiljenämndens behörighet.

Relevanta klausuler och tolkningsprinciper

De klausuler i Investeringskyddsavtalet mellan Georgien och Förenade kungariket som i första hand är av betydelse för skiljenämndens behörighet är MFN-klausulen i artikel 3 och bestämmelsen om tvistlösningsmekanismen i artikel 8(1). De båda bestämmelserna har följande lydelse:

Artikel 3

National Treatment and Most-favoured-nation Provisions

(1) Neither Contracting Party shall in its territory subject investments or returns of nationals or companies of the other Contracting Party to treatment less favourable than that which it accords to investments or returns of its own nationals or companies or to investments or returns of nationals or companies of any third State.

(2) Neither Contracting Party shall in its territory subject nationals or companies of the other Contracting Party, as regards their management, maintenance, use, enjoyment or disposal of their investments, to treatment less favourable than that which it accords to its own nationals or companies or to nationals or companies of any third State.

(3) For the avoidance of doubt, it is confirmed that the treatment provided for in paragraphs (1) and (2) above shall apply to the provisions of Articles 1 to 11 of this Agreement.

Artikel 8 (1) och (2)

Reference to International Centre for Settlement of Investment Disputes

(1) Each Contracting Party hereby consents to submit to the International Centre for the Settlement of Investment Disputes (hereinafter referred to as “the Centre”) for settlement by conciliation or arbitration under the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States opened for signature at Washington on 18 March 1965 any legal dispute arising between that Contracting Party and a national or company of the other Contracting Party concerning an investment of the latter in the territory of the former.

(2) As long as the Republic of Georgia has not become a Party to the Convention referred to in paragraph (1) of this Article, disputes referred to in that paragraph shall be submitted to the Centre under the Rules governing the Additional Facility for the Administration of Conciliation, Arbitration and Fact-Finding Proceedings by the Secretariat of the Centre (Additional Facility Rules).
[...]

Den tvistlösningsklausul i artikel 10 i Georgien-BLEU-traktaten som Zaza Okuashvili åberopat har följande lydelse:

Article 10. Settlement of Investment Disputes

1. Any investment dispute between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party shall be notified in writing by the first party to take action. The notification shall be accompanied by a sufficiently detailed memorandum.

As far as possible, such dispute shall be settled amicably between the parties to the dispute or otherwise by conciliation between the Contracting Parties through diplomatic channels.

2. In the absence of an amicable settlement by direct agreement between the parties to the dispute or by conciliation through diplomatic channels within six months from the receipt of the notification, the dispute shall be submitted to international arbitration, any other legal remedy being excluded.

To this end, each Contracting Party agrees in advance and irrevocably to the settlement of any dispute by this type of arbitration. Such consent implies that both Parties waive the right to demand that all domestic administrative or judiciary remedies be exhausted.

3. In case of international arbitration, the dispute shall be submitted for settlement by arbitration to one of the hereinafter mentioned organisations, at the option of the investor:

The International Centre for the Settlement of Investment Disputes (I.C.S.I.D.) set up by the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington on March 18, 1965, when each State party to this Agreement has become a party to the said Convention. As long as this requirement is not met, each Contracting Party agrees that the dispute shall be submitted to arbitration pursuant to the provisions of the additional facility of the I.C.S.I.D.;
The Arbitral Court of the International Chamber of Commerce in Paris;
The Arbitration Institute of the Chamber of Commerce in Stockholm.
[...]

En klausul som inte ingår i Investeringskyddsavtalet, men som enligt hovrätten har betydelse för tolkningen av avtalet, är den alternativa tvistlösningsklausul som ingår i Förenade kungarikets modellavtal för bilaterala investeringskyddsavtal, vilken har följande lydelse:

Artikel 8

Settlement of Disputes between an Investor and a Host State

(1) Disputes between a national or company of one Contracting Party and the other Contracting Party concerning an obligation of the latter under this Agreement in relation to an investment of the former which have not been amicably settled shall, after a period of three months from written notification of a claim, be submitted to international arbitration if the national or company concerned so wishes.

(2) Where the dispute is referred to international arbitration, the national or company and the Contracting Party concerned in the dispute may agree to refer the dispute either to:

(a) the International Centre for the Settlement of Investment Disputes (having regard to the provisions, where applicable, of the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington DC on 18 March 1965 and the Additional Facility for the Administration of Conciliation, Arbitration and Fact-Finding Proceedings); or

(b) the Court of Arbitration of the International Chamber of Commerce or;

(c) an international arbitrator or ad hoc arbitration tribunal to be appointed by a special agreement or establishment under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law.

If after a period of three months from written notification of the claim there is no agreement to one of the above alternative procedures, the dispute shall at the request in writing of the national or company concerned be submitted to arbitration under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law as then in force. The parties to the dispute may agree in writing to modify these Rules.

När det gäller tolkningen av bestämmelserna i Investeringskyddsavtalet har hovrätten, liksom vid tolkning av traktater i allmänhet att, i enlighet med principerna som uppställs i artiklarna 31 och 32 i 1969 års Wienkonvention om traktaträtten (Wienkonventionen), att utgå från den gängse meningen av Investeringskyddsavtalets begrepp sedda i sitt sammanhang och mot bakgrund av avtalets ändamål och syfte. Till sammanhanget räknas, förutom texten inklusive dess preambel och bilagor, även andra överenskommelser och accepterade dokument.

Efterföljande överenskommelser och praxis samt andra relevanta folkrättsliga regler ska också vägas in. Ett uttryck ska tilläggas viss betydelse om det fastställs att detta

varit parternas avsikt. Om det kan fastställas att parterna avsåg en speciell tolkning, ska den gälla. Till de supplementära tolkningsmedlen hör enligt artikel 32 bl.a. traktaters förarbeten.

Med dessa rättsliga utgångspunkter går hovrätten nu över till att pröva målet i sak.

Kan skiljenämnden grunda sin behörighet på Georgien-BLEU-traktatens tvistlösningsklausul?

I likhet med många andra investeringsskyddsavtal innehåller det nu aktuella avtalet ett erbjudande från respektive stat till investerare från den andra staten att påkalla skiljeförfarande mot den stat vari investeraren har gjort en investering, om investeraren gör gällande att staten har brutit mot traktaten i något avseende. Att Zaza Okuashvili påkallat skiljeförfarande mot Georgien utgör alltså en accept av det erbjudande om skiljeförfarande från Georgien, som kommit till uttryck i artikel 8 i Investerings-skyddsavtalet.

Frågan är vad erbjudandet har bestått i eller, annorlunda uttryckt, hur Georgiens samtycke till tvistlösningsförfarande, så som det kommit till uttryck i Investerings-skyddsavtalet, ska tolkas.

En given utgångspunkt är att skiljenämnden endast har behörighet att pröva parternas tvist om och i den utsträckning som Georgien har samtyckt till dess behörighet. Ordalydelsen eller den gängse meningen av det samtycke som Georgien har uttryckt i artikel 8 kan inte uppfattas på annat sätt än ett samtycke till ett tvistlösningsförfarande enligt ICSID, eftersom parterna uttryckligen har valt detta som enda institut för lösning av tvister mellan investerare och stat.

Frågan är emellertid om samtycket kan utsträckas till att omfatta ett skiljeförfarande enligt SCC genom MFN-klausulen i artikel 3(2). Genom artikel 3(2) har respektive stat givit uttryck för att den ska ge medborgare och företag (investerare) från den andra staten åtminstone lika förmånlig behandling som den ger någon annan investerare från ett tredje land.

Den närmare innebörden av de relevanta bestämmelserna i parternas avtal ska, som nämnts, tolkas sedda i sitt sammanhang och mot bakgrund avtalets ändamål och syfte. Till detta sammanhang måste räknas den kontext som både den allmänna folkrätten och den internationella ekonomiska rätten utgör. Till detta sammanhang måste i föreliggande fall också räknas den alternativa lydelse av det modellavtal som Förenade kungariket år 1991 hade tagit fram för sina bilaterala investeringsskyddsavtal.

Investeringskyddsavtalet är ett mellanstatligt avtal, där suveräna stater har gått in i förhandlingar med frihet att acceptera eller avböja juridisk bundenhet av den traktat som framförhandlas. Avtal av detta slag hör därmed till en traditionell typ av folkrättslig normbildningsprocess över vilken staterna har ett konkret inflytande och där den juridiska bundenheten har sin grund i ett mellanstatligt beslutsfattande från fall till fall (se Bring m.fl., Sverige och folkrätten, [2020, version 6, JUNO] under rubriken 1.2. *Internationell rätt och nationell suveränitet*).

I linje med detta måste ett medgivande till skiljeförfarande enligt en viss ordning, för att kunna läggas till grund för en skiljenämnds behörighet, komma klart till uttryck. Om det inte finns ett sådant oförtydligt uttryck för medgivande från en stat att underkasta sig en skiljenämnds jurisdiktion, måste det med hänsyn till statens suveränitet leda till slutsatsen att staten inte har lämnat erforderligt samtycke.

MFN-klausuler bygger på mest-gynnad-nations-principen som har utvecklats inom den internationella handelsrätten, vilken till stor del består av överenskommelser som vilar på ömsesidighet. MFN-principen är sålunda en grundläggande princip inom ramen för *World Trade Organizations* verksamhet. Principen medför att t.ex. att tullåttnader och andra lättnader avseende handel som en medlem ger till en annan stat måste ges till alla medlemmar. (Se Bring, a a, under rubrikerna 17.1–2 *Perspektiv på internationell ekonomisk rätt* respektive *Internationell handelsrätt*.) MFN-klausuler fungerar alltså som ett medel för att motverka diskriminering mellan stater.

Av den rapport från International Law Commission, som parterna har hänfört sig till, framgår att skiljedomspraxis är splittrad på så sätt att vissa skiljedomstolar tillämpat

MFN-klausuler på tvistlösningsbestämmelser medan andra avvisat denna möjlighet. En del skiljenämnder har betonat investeringsskyddsavtalens syfte att skapa goda villkor för privata investeringar, medan andra skiljedomstolar har anlagt ett mer folkrättsligt betraktelsesätt, där vikten av staternas samtycke till jurisdiktion framhållits. (Se *International Law Commission. Final Report of the Study Group on the Most-Favoured-Nation clause, United Nations, 2015, ILC-rapporten.*)

Enligt vad som framkommit i målet har varken i skiljedomspraxis eller i domstolspraxis accepterats att en internationell traktats exklusivt utpekade tvistlösningsmekanism utsträckts på så sätt att ett tvistlösningsförfarande som inte är tillgängligt under det mellan parterna ingångna avtalet ändå kunnat användas. Däremot finns exempel på att domstol funnit att en skiljenämnds behörighet inte kan grundas på en tvistlösningsklausul i annat investeringsskyddsavtal (se Svea hovrätts dom den 18 januari 2016 i mål nr T 9128-14).

I MFN-klausulen i artikel 3(2) i det nu aktuella Investeringsskyddsavtalet anges att fysiska eller juridiska personer med avseende på förvaltning, underhåll, användning, åtnjutande och förfogande över sina investeringar (*"management, maintenance, use, enjoyment or disposal of their investments"*), inte ska utsättas för en behandling som är mindre fördelaktig (*"treatment less favourable"*) än den som någon annan får.

Vidare anges artikel 3(3) i avtalet att MFN-klausulen ska tillämpas på bestämmelserna i artiklarna 1–11 (*"shall apply to the provisions of Article 1 to 11"*). Det är emellertid uppenbart att artiklarna 1 till 11 innefattar ett antal bestämmelser på vilken artikel 3(2) inte kan vara tillämplig. Detta gäller bland annat artikel 1 som avser "Definitions" och artikel 3 som innehåller själva MFN-klausulen.

De företeelser som artikel 3(2) uttryckligen tar sikte på ger, enligt begreppens gängse mening, närmast uttryck för åtgärder som investeraren kan vidta med avseende på sin investering. Av dessa är det främst förvaltning (management) som skulle kunna ta sikte på sättet för att lösa tvister. Frågor avseende tvistlösning kan dock normalt inte anses rymmas inom begreppet förvaltning. En verkställande direktör som sköter ett bolags löpande förvaltning har t.ex. inte en allmän behörighet att företräda bolaget i

frågor om rättegång. Att artikel 3(2) avser bl.a. förvaltning innebär därför inte att den kan anses omfatta frågor om jurisdiktion.

Det i artikel 3(2) använda begreppet ”behandling” (treatment) avser i internationell rätt normalt det sätt på vilket en stat eller annan legal myndighet reglerar, skyddar eller på annat sätt agerar i förhållande till andra parter. Begreppet rättvis och skälig behandling, som förekommer i vissa MFN-klausuler, har ansetts omfatta en rätt till domstolsprövning och rättvis rättegång (jfr Fair and Equitable Treatment, UNCTAD Series on Issues in International Investment Agreement II, United Nations, New York and Geneva, 2012 s. 80 och Svea hovrätts dom i mål nr T 9128-14). Något stöd i praxis för att begreppet ”behandling” ska anses omfatta även frågan om jurisdiktion finns dock inte.

Med sin grund i den internationella handelsrätten och särskilt den internationella investeringsrätten är det naturligt att tillämpa en MFN-klausul på t.ex. kvantitativa bestämmelser i ett handels- eller investeringsavtal. Med stöd av klausulen och med beaktande av principen om *effet utile* kan det möjligen också anses vara rimligt att tillämpa en mer förmånlig s.k. flerstegsklausul, dvs. en klausul som syftar till att ge parterna en möjlighet att nå en förhandlingslösning innan en rättslig prövning tar vid (jfr Wintershall Aktiengesellschaft vs Argentine Republic, ICSID Case No. ARB/04/14, Award, 8 November 2008, p. 160.)

Det föreligger emellertid en avsevärd skillnad mellan att, genom tolkning av en MFN-klausul, å ena sidan ersätta en tämligen ingripande flerstegsklausul med en mer förmånlig sådan och å andra sidan byta ett avtalat skiljedomsinstitut mot ett annat sådant institut. Vid byte av en flerstegsklausul är, i enlighet med principen om *ejusdem generis*, fråga om villkor av samma slag, där en rimlig balans mellan parterna intressen kan upprätthållas, medan detta inte behöver vara fallet om ett skiljedomsinstitut ersätts av ett annat.

Det övergripande syftet med ICSID är att uppmuntra ökade privata investeringar samt att upprätthålla en noggrann balans mellan investerare och staters intresse genom bestämmelserna i konventionen (se punkt 13 i den till ICSID-konventionen hörande

resolution 214 av den 10 september 1964). ICSID är således utformat på ett sätt som syftar till att värna både staters och investerares intressen. Det har för övrigt inte påståtts att tvistlösningsförfarande enligt ICSID skulle vara oförmånligt för investerare i allmänhet.

Konsekvensen av att tolkningsvis dra slutsatsen att andra tvistlösningsinstitut – som ICC, SCC, UNCITRAL eller olika former av ad hoc-förfaranden – är av samma slag som förfarandet enligt ICSID skulle vidare bli att det i praktiken saknas gränser för tillämpning av MFN-klausuler på tvistlösningsklausuler i investeringskyddsavtal. Det nu anförda talar, enligt hovrättens mening, starkt emot att i föreliggande fall tillämpa MFN-klausulen så att det skiljedomsinstitut som parterna avtalat om kan ersättas av ett annat skiljedomsinstitut.

Till detta kommer att Förenade kungariket år 1991 i sitt modellavtal för bilaterala investeringskyddsavtal tagit fram två olika versioner av tvistlösningsklausulen i artikel 8: En föredragen ("preferred") version och en alternativ ("alternative") version samt i detta fall valt den föredragna versionen av tvistlösningsklausulen. Detta förhållande utgör, som ovan anförts, en del av det sammanhang som har betydelse för tolkningen av Investeringskyddsavtalets bestämmelser.

Att Investeringskyddsavtalet med den föredragna versionen av artikel 8 innehåller en fullt fungerande och tillgänglig tvistlösningsklausul talar också starkt emot att genom tolkning av MFN-klausulen ersätta det i avtalet exklusivt angivna tvistlösningsförfarandet med ett annat. En sådan tolkning skulle i praktiken innebära att den föredragna, och i föreliggande fall valda, versionen av tvistlösningsbestämmelsen skulle förlora sin verkan.

På grund av det anförda finner hovrätten att Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut (SCC) saknar behörighet att pröva den nu aktuella tvisten. Vid denna bedömning finns det inte skäl för hovrätten att ta ställning till om Zaza Okuashvili över huvud taget ingår i den personkrets som kan åberopa Investeringskyddsavtalet eller om tvistlösningsklausulen är oförenlig med unionsrätten.

Rättegångskostnad

Zaza Okuashvili ska som tappande part ersätta Georgien för dess rättegångskostnad (18 kap. 1 § rättegångsbalken).

Georgien har yrkat ersättning med sammanlagt 573 747,76 USD och 90 675 SEK, varav 557 188, 59 USD avser ombudsarvode samt 90 675 SEK och 16 559,17 USD avser utlägg. Zaza Okuashvili har överlämnat till hovrätten att bedöma skäligheten i det yrkade ombudsarvodet. Inte heller har Zaza Okuashvili vitsordat skäligheten av Georgiens utlägg för tolkning, resor och uppehälle. Som skäl för sin inställning har han sammanfattningsvis anfört att det hade räckt att ett av de två ombuden närvarade vid huvudförhandlingen.

Hovrätten ifrågasätter i och för sig inte att Georgien har haft behov att företrädas av två ombud. Frågorna i hovrätten har emellertid i allt väsentligt varit desamma som prövats inom ramen för skiljeförfarandet. Georgien har alltså i princip kunnat föra sin process i hovrätten på samma sätt som i skiljeförfarandet. Även med beaktande av behovet av två ombud anser hovrätten därför att de yrkade kostnaderna för ombudsarvode framstår som alltför höga i förhållande till målets beskaffenhet och omfattning. Hovrätten finner vid en samlad bedömning att skälig ersättning för ombudsarvode uppgår till 300 000 USD. Kostnaden för utlägg är såväl ersättningsgill som skälig och ska utgå.

Överklagande

Hovrätten anser att målet rymmer frågor där det är av vikt för rättstillämpningen att ett överklagande prövas av Högsta domstolen. Hovrätten tillåter därför att domen överklagas (43 § andra stycket skiljeförfarandelagen).

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga A
Överklagande senast den 10 december 2024

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per Carlson samt hovrättsråden Eva Edwardsson, referent, och Carin Häckter.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress, e-postadress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se